

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา The Development of a Learning Management Promotion Program for Vocational Skills for Teachers in Opportunity Expansion Schools

ทัศนดา ศรีภูมิ¹ ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์² และภูษิต บุญทองเถิง³

Tassana Sripoom¹, Thanyaluck Khechornphak² and Poosit Boontongtherng³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}

Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2,3}

Corresponding author, E-mail: Tassasri@gmail.com¹, p.pbkl3@rmu.ac.th², poosit.boon@hotmail.com³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (2) พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ และ (3) ศึกษาผลการใช้โปรแกรม โดยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาโปรแกรม และการทดลองใช้โปรแกรม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 166 คน ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน และกลุ่มทดลอง 10 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และ Wilcoxon Signed-Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า (1) ข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผู้เรียนมีความต้องการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านแนวทางการส่งเสริม คือการฝึกอบรมครูผู้สอน (2) โปรแกรมที่พัฒนาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง กิจกรรม กระบวนการส่งเสริม และการประเมินผล ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (3) ผลการใช้โปรแกรมพบว่าครูมีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด นักเรียนเห็นว่าควรมีการพัฒนาทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่องโดยสร้างเครือข่ายสถานประกอบการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

คำสำคัญ: ทักษะอาชีพ, การจัดการเรียนรู้, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) A Study of Foundational Information for Promoting Vocational Skills Instruction Management for Teachers in Opportunity Expansion Schools, 2) develop a vocational learning management enhancement program, and 3) investigate the effectiveness of the program. The research employed a research and development (R&D) methodology, divided into three phases: fundamental data collection, program development, and program implementation. The sample consisted of 166 teachers from opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2, seven vocational education experts, and ten participating teachers. Research instruments included questionnaires, interviews, evaluation forms, and assessments. Data were analyzed using basic statistical measures, including percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), and the Wilcoxon Signed-Ranks Test.

The research findings were following 1) The fundamental data information on the current state of vocational skills learning management is moderate. Meanwhile, the desirable condition is at the highest level. Learners have the greatest demand for promoting and developing vocational skills. The promotion approach is to train teachers. 2) The developed program consisted of six key components: background and significance, principles, objectives, activity structure, implementation process, and assessment, all of which were deemed highly appropriate. 3. The effectiveness study of the program revealed that teachers' knowledge of vocational learning management significantly improved at the .05 level, and their ability to facilitate vocational learning was rated at the highest level. Furthermore, students emphasized the need for continuous vocational skill development through partnerships with local enterprises and enhanced engagement in learning activities.

Keywords: Vocational Skills, Learning Management, Opportunity Expansion Schools

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (2561) ได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา นักเรียนให้มีงานทำ มีอาชีพ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้คนไทยมีความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และจิตสาธารณะที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคมอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบการทำงานและการประกอบอาชีพทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา “Thailand 4.0” โดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน, 2561) อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านกำลังคนของประเทศไทย ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข ผลการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2553) พบว่าประเทศไทยขาดแคลนแรงงานทักษะมากกว่า 300,000 คน โดยเฉพาะในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตและแรงงานทั่วไป นอกจากนี้แม้ว่าจะมีผู้ว่างงานจำนวนมากในเกือบทุกระดับการศึกษา แต่กลับไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เนื่องจากขาดทักษะที่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม สำหรับด้านคุณภาพกำลังคน พบว่า กำลังคนที่ผลิตได้ขาดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น นอกจากนี้ยังพบปัญหาต่าง ๆ ในเชิงระบบ เช่น ขาดระบบกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายผลิต ฝ่ายผู้ใช้ ขาดความร่วมมือและการประสานระหว่างภาครัฐด้วยกันเองและกับภาคเอกชน ขาดฐานข้อมูลกำลังคนที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ ขาดการกำหนดมาตรฐานอาชีพและวิชาชีพ (สำนักงานศึกษาธิการภาค 14, 2561)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจและสังคม นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีข้อจำกัดด้านการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนขยายโอกาสจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเหล่านี้

สามารถสำเร็จการศึกษาภาคบังคับและได้รับการฝึกทักษะอาชีพที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคต (สายฝน จันบุตรราช, 2562)

จากการสำรวจ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะอาชีพ ได้แก่ ขาดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการสอนแบบทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติจริง ครูขาดทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ ครูบางส่วนขาดความรู้ในการบูรณาการทักษะอาชีพเข้ากับการเรียนการสอน ขาดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและภาคอุตสาหกรรม โรงเรียนขยายโอกาสหลายแห่งไม่มีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียนมีข้อจำกัด ขาดแคลนอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ล้าสมัย และยังขาดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่สามารถสนับสนุนการฝึกทักษะอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ์ สุวดี อุบปินใจ และประเวศ เวชชะ, 2564)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ทักษะอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยบูรณาการแนวคิด ภาครัฐ (Public-Private Partnership: PPP) ซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อเชื่อมโยงการศึกษา กับตลาดแรงงานและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน, 2564) นอกจากนี้ วิจารย์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการทำงานในอนาคต โดยมีรายละเอียด 3Rs คือ Reading, (W) Riting, (A) Rithmetics และทักษะ ย่อย 8Cs มีทักษะย่อย ๆ แนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ทักษะอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการปรับตัวและสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมในการส่งเสริมการจัดเรียนรู้ของครู เพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้เกิดทักษะอาชีพ ซึ่งมุ่งเน้นทักษะอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษาเป็นการเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียนให้สอดคล้องตามสภาพจริงได้ ดังที่ Dykeman,

et. al. (2001) ได้ศึกษารูปแบบการประกอบอาชีพระดับก่อนอุดมศึกษารวมไปถึง ทิศนา ขัมมณดี (2553) ได้ออกแบบระบบการสอนทักษะอาชีพ และ Glathorn (1990) ได้ศึกษาวิธีการสอนของครูเป็นอย่างดีโดยใช้แนวคิดการสอนที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนขยายโอกาส และอิงทฤษฎีทางการเรียนรู้และการศึกษาวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนของครูให้สามารถสร้างแรงจูงใจ สำรวจ และเตรียมความพร้อมสู่อาชีพให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและภารกิจของโรงเรียนขยายโอกาสในประเทศไทยที่เน้นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการ พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน ตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการปฏิบัติจริงและการบูรณาการความรู้ด้านอาชีพ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โปรแกรมที่พัฒนาจะช่วยเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนได้รับประสบการณ์จริง และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย

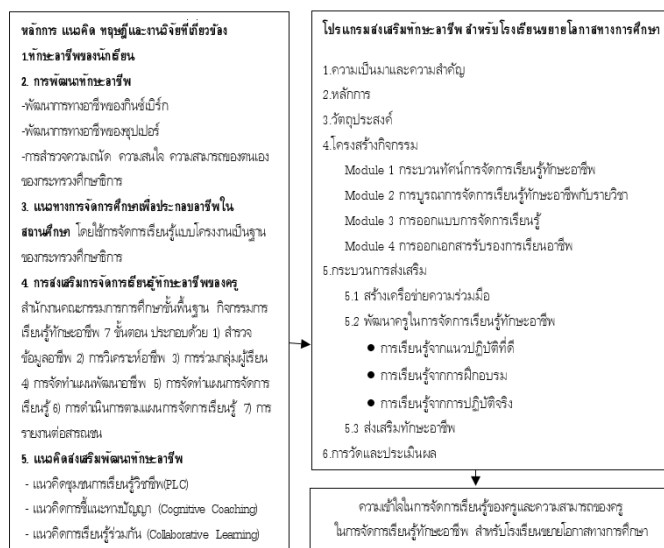
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 - 3.1 เพื่อศึกษาความเข้าใจของครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ
 - 3.2 เพื่อศึกษาความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ
 - 3.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ

3.4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพของครู

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่ผ่านการพัฒนาตามโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้น จะมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. สอดถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. สัมภาษณ์เชิงลึก แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในขยายโอกาสทางการศึกษา

4. สอดถามความต้องการของนักเรียน ในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีจำนวน 49 โรงเรียน มีจำนวนครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวนทั้งสิ้น 831 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวนทั้งสิ้น 166 คน กำหนดขนาดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลักร้อยละ 20 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน สัดส่วน 1:5

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะอาชีพ และการบริหารการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวมจำนวน 7 คนได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกคุณสมบัติ คือ มีวุฒิทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา หรือมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์การสอนพัฒนาทักษะอาชีพไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้สอนประจำโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับรางวัลด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ

1.4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 704 คน เลือกมาร้อยละ 10 โดยการสุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้จำนวน 71 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูใน

ขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00

ระดับการให้คะแนนสภาพปัจจุบันในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา ดังนี้

ให้ 5 แปลว่า มีการดำเนินการหรือการปฏิบัติมากที่สุด

ให้ 4 แปลว่า มีการดำเนินการหรือการปฏิบัติมาก

ให้ 3 แปลว่า มีการดำเนินการหรือการปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 แปลว่า มีการดำเนินการหรือการปฏิบัติน้อย

ให้ 1 แปลว่า มีการดำเนินการหรือการปฏิบัติน้อยที่สุด

ระดับการให้คะแนนสภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา ดังนี้

ให้ 5 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติมากที่สุด

ให้ 4 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติมาก

ให้ 3 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติปานกลาง

ให้ 2 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติ

ให้ 1 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติ

น้อยที่สุด

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

2.3 แบบสอบถามความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นลักษณะตรวจสอบรายการข้อมูลส่วนตัว และแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือราชการ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1 ยื่นหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 และจัดทำหนังสือราชการเพื่อเรียนเชิญให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.2 นำส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่างๆตามกลุ่มตัวอย่างที่ระบุไว้ และกำหนดวันส่งคืนแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ อีกทั้งประสานงานและนัดหมายการสัมภาษณ์กับครูผู้สอน จำนวน 7 คน และจัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ อุปกรณ์การบันทึกเสียง และอื่น ๆ

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และดำเนินการติดต่อบริษัทแบบสอบถามคืนตามโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อครบ 2 สัปดาห์

3.4 ดำเนินการนำแบบสอบถามและข้อมูลการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์เนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยและค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์แปลผลคะแนนสภาพปัจจุบัน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า การดำเนินการหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า การดำเนินการหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า การดำเนินการหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า การดำเนินการหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า การดำเนินการหรือการปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลคะแนนสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า ควรดำเนินการหรือควรปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา น้อยที่สุด

และวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็น (Need Assessment) โดยหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการความจำเป็น

4.2 การวิเคราะห์การสัมภาษณ์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปประเด็นสำคัญในภาพรวมเป็นความเรียง

4.3 การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ความถี่ และการแปลผลคะแนนความต้องการพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า ต้องการพัฒนากิจกรรมอาชีพในสถานศึกษา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า ต้องการพัฒนากิจกรรมอาชีพในสถานศึกษา มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า ต้องการพัฒนากิจกรรมอาชีพในสถานศึกษา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า ต้องการพัฒนากิจกรรมอาชีพในสถานศึกษา น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า ต้องการพัฒนากิจกรรมอาชีพในสถานศึกษา น้อยที่สุด

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการดังนี้

1. การยกร่างโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

4. การศึกษานำร่อง (Pilot Study)

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาเอก

ขึ้นไป ทางหลักสูตรและการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ผู้สอนทักษะอาชีพมีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนหรือมี Best Practice ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คน คีษานีเทศก์ 1 คน ครูผู้สอน 1 คน รวมเป็นจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นครูผู้สอนเกี่ยวกับทักษะอาชีพ และแนวอาชีพ มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ หรือกิจกรรมการแนะแนวอาชีพ มาแล้วจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการศึกษานำร่อง (Pilot Study)

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของ โครงร่างโปรแกรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด เพื่อใช้ยืนยันคุณภาพของโปรแกรมโดยการสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ

2.2 เครื่องมือการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ศึกษานำร่องและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 แบบทดสอบความเข้าใจของครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าดัชนีความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.40-0.80 และหาค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.37- 0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.2.2 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพของครู ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

2.2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อโปรแกรมการส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การศึกษา ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

2.2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพของครู ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยประสานเพื่อจัดทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินโครงร่างโปรแกรม และประเมินคุณภาพเครื่องมือการทดลอง และเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดประชุมสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.2 ผู้วิจัยประสานงานเพื่อจัดทำหนังสือขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา และเชิญครู เพื่อสมัครใจเข้าร่วมทดลองใช้ร่างโปรแกรม จำนวน 5 คน

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมนำร่องและกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ นำผลที่ได้จากการศึกษานำร่อง (Pilot Study) มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของโครงร่างโปรแกรม ที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของโครงร่างโปรแกรมของผู้เชี่ยวชาญ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้สมบูรณ์ขึ้น

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. นำโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ
สำหรับครูในขยายโอกาสทางการศึกษา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ประเมินผลการใช้โปรแกรม และปรับปรุงให้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนหรือที่ทำหน้าที่สอนด้านทักษะ
อาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
ของโรงเรียนที่มีความพร้อม จำนวน 10 คน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา
อนุญาตและสมัครใจเข้าร่วม

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรม ซึ่งผ่านการหา
คุณภาพเครื่องมือในระยะที่ 2 ได้แก่

1. โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ
สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. คู่มือการใช้โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. เอกสารประกอบโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบทดสอบความเข้าใจของครูในการจัดการเรียนรู้
ทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ทักษะอาชีพของครู

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อโปรแกรม

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัด
การเรียนรู้ทักษะอาชีพของครู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะครูศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้
โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลโปรแกรม
เริ่มดำเนินการดังนี้

3.1 การเตรียมการใช้โปรแกรม

3.1.1 จัดทำโครงการพัฒนาครูผู้สอนทักษะอาชีพ
ตามโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้น เสนอแก่ผู้บังคับบัญชา
ตามลำดับชั้น เพื่อขออนุมัติดำเนินการ

3.1.2 เตรียมการด้านเอกสารให้พร้อมที่จะใช้
ในการทดลองใช้โปรแกรม ได้แก่ คู่มือการใช้สำหรับวิทยากร เอกสาร
คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เข้ารับการอบรมการเตรียมการด้าน
อาคารสถานที่ สื่อประกอบต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบ

3.1.3 เตรียมการด้านวิทยากรที่เลี้ยง จัดประชุม
ชี้แจงทำความเข้าใจและตกลงเกี่ยวกับบทบาทและขั้นตอนการจัด
กิจกรรมให้แก่วิทยากรที่เลี้ยง

3.1.4 เตรียมการและประสานงานกับคณะกรรมการ
ดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ การสร้างเครือข่าย
ความร่วมมือพัฒนาทักษะอาชีพสถานศึกษาสำรวจอาชีพในท้องถิ่น
จัดทำฐานข้อมูล และประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่าย
ความร่วมมือ (MOU)

3.2 การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ

3.2.1 กำหนดแบบแผนการทดลอง

ตารางที่ 1 การทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง ทดสอบก่อนการเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรม
(Pre-test)

X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรม

T₂ หมายถึง ทดสอบหลังการเข้ารับการพัฒนารูปแบบ
(Post-test)

3.2.2 นำครูตามกลุ่มตัวอย่างร่วมการเรียนรู้จาก
การฝึกอบรม เพิ่มความรู้ความเข้าใจ 4 Module สู่หลักการทำ
การจัดกิจกรรมอบรมใช้เวลา 3 วัน โดยผู้วิจัย ศึกษานิเทศก์ และ
ครูที่เป็นวิทยากรที่เลี้ยงซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ในการทดลองใช้ในการศึกษา
นำร่อง (Pilot Study) มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

3.2.2.1 ทดสอบวัดความรู้ของครูกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพก่อนการจัดกิจกรรม (Pre-test)

3.2.2.2 ดำเนินการพัฒนาครู ตามกิจกรรมของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ

3.2.2.3 ประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยประเมินผลงานของกลุ่มเป้าหมายในระหว่างการจัดกิจกรรม

3.3 ครูผู้สอนผ่านการพัฒนาศักยภาพตามโปรแกรม นำสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา การนำสู่การปฏิบัติ โดยกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะอาชีพ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ และมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้วิจัย คณาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิทยากรที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรนำร่อง 2 คน รวม 5 คน ผู้ประเมินทำการประเมิน 3 ครั้ง เพื่อพัฒนาการในการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

3.3.1 ทดสอบวัดความเข้าใจของครูกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพหลังการจัดกิจกรรม (Post-test)

3.3.2 ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะอาชีพ โดยการสังเกตชั้นเรียน และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

3.3.3 ดำเนินแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะอาชีพของครู

3.4 การส่งเสริมทักษะอาชีพ

การจัดนิทรรศการแสดงผลงานทักษะอาชีพการจัดประกวดโครงงานอาชีพ หรือจัดตลาดนัดอาชีพแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนผลการปฏิบัติ กำหนดการจัดกิจกรรม 1 วัน โดยผู้วิจัย คณาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดเวทีสรุปผลการดำเนินกิจกรรม มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

3.4.1 กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลการจัดกิจกรรมในภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย 1) ด้านการออกแบบการจัด

การเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านผู้เรียน และ 4) ด้านอุปสรรคและปัญหาที่พบ ซึ่งมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลและแก้ไขปรับปรุง และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.4.2 ดำเนินการแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ในการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะอาชีพ ก่อนและหลังการใช้ โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Signed-Ranks Test (Nonparametric Tests)

4.2 วิเคราะห์ผลความสามารถในการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะอาชีพ หลังทดลองใช้รูปแบบ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบการแปลผลเกณฑ์คุณภาพ

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครู โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษาโดยรวมทุกด้าน

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม		
1. ด้านสำรวจและวิเคราะห์งานอาชีพที่นักเรียนสนใจ	2.95	0.81	ปานกลาง	4.54	0.60	มากที่สุด	0.54	1
2. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน	3.31	0.77	ปานกลาง	4.55	0.58	มากที่สุด	0.37	3
3. ด้านการนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา	3.28	0.93	ปานกลาง	4.46	0.66	มาก	0.36	4
4. ด้านแนวทางการวัดและประเมินผล	3.44	0.91	ปานกลาง	4.60	0.59	มากที่สุด	0.34	5
5. ด้านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้และช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.96	0.90	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด	0.53	2
โดยรวม	3.18	0.88	ปานกลาง	4.53	0.60	มากที่สุด		

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$, S.D.=0.88) สภาพที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา พบว่า ควรมีการดำเนินการหรือควรปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.60)

2. ความต้องการของนักเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.81$, S.D.=0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความต้องการด้านการประเมินผลและการรับรองอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.93$, S.D.=0.26)

3. แนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา รายการที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ การบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน รองลงมาคือ การจัดโครงการอาชีพ การจัดรายวิชาเพิ่มเติม การจัดอบรมทักษะอาชีพ และการจัดหลักสูตรระยะสั้น

ตามลำดับ ในส่วนของแนวทางการพัฒนาครู รายการที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ การบูรณาการแบบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ การฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน การนิเทศ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ระบบพี่เลี้ยงและการสอนแนะ การใช้โรงเรียนเป็นฐาน การศึกษาดูงาน การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสู่การออกแบบโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	ความเชื่อมโยง
ความต้องการจำเป็น อันดับ 1 ด้านสำรวจและวิเคราะห์งานอาชีพที่นักเรียนสนใจ (PNI _{modified} =0.54) อันดับ 2 ด้านประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้ และช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียน (PNI _{modified} =0.53) และลำดับที่ 5 ด้านแนวทางการวัดและประเมินผล (PNI _{modified} =0.34) สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในด้านการรับรองทักษะอาชีพ และสอดคล้องกับหลักการ แนวคิดการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน	นำไปออกแบบเนื้อหา ด้านการพัฒนาครู Module 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยมีสาระสำรวจ วิเคราะห์อาชีพ การทำฐานข้อมูลอาชีพ และ Module 4 การออกเอกสารรับรองการเรียนอาชีพ
ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน (PNI _{modified} =0.37) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และสอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมพัฒนาครู	นำไปออกแบบกระบวนการส่งเสริม ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาทักษะอาชีพ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีผู้ชี้แนะและเกิดชุมชนทางวิชาชีพ
ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 4 ด้านการนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา (PNI _{modified} =0.36) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และสอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ	นำไปกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาคือการบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน และออกแบบเนื้อหา ด้านการพัฒนาครู Module 2 การบูรณาการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพกับรายวิชา โดยใช้การจัดโครงการเป็นฐาน Module 3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเพิ่มศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. ผลการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบโปรแกรมได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) โครงสร้างกิจกรรม Module 1 กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ Module 2 การบูรณาการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพกับรายวิชา Module 3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ Module 4 การออกเอกสารรับรองการเรียนรู้ Module 5 กระบวนการส่งเสริมและ 6) การวัดและประเมินผล

ผลการสังเคราะห์กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยใช้ชื่อ 3P3Cs ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

P1= Partnership Network หมายถึง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาทักษะอาชีพ

P2= Potential Development หมายถึง การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ

P3= Promote Career Skills หมายถึง การส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา

C1= Community of Practice หมายถึง ชุมชนนักปฏิบัติ PLC ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพของครู

C2= Cognitive Coaching หมายถึง การชี้แนะทางปัญญาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาและกระตุ้นให้ครูดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้

C3= Collaborative Learning หมายถึง การเรียนรู้ร่วมกันมีโครงสร้างที่พึ่งพาอาศัยกันและสัมพันธ์กันในเชิงบวก

2. องค์ประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.48)

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาก่อน และหลังการพัฒนา

การทดสอบ	N	คะแนนรวม (200)	$\bar{X}$	S.D.	Wilcoxon Signed-Ranks Test (Z)	Sig.
ก่อนพัฒนา	10	111	11.10	2.28	-2.831	.005*
หลังพัฒนา	10	181	18.10	1.10		

หมายเหตุ.* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาก่อนพัฒนา ($\bar{X}=11.10$, S.D.=2.28) และคะแนนเฉลี่ยหลังพัฒนา ($\bar{X}=18.10$, S.D.=1.10) ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบรายด้าน

ประเด็น	โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาทักษะอาชีพ	4.53	0.57	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ	4.51	0.50	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมทักษะอาชีพ	4.63	0.50	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.54	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ จากการประเมินของศึกษานิเทศก์และการประเมินตนเอง พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการส่งเสริมทักษะอาชีพ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $S.D. = 0.53$)

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.49$)

ผู้เรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ เห็นว่าควรมีการพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ สำรวจความสนใจและแบบทดสอบความถนัดทางอาชีพเป็นประจำทุกปี มีสถานประกอบการท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายในหลากหลายสาขาอาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองลงมือทำอย่างต่อเนื่อง และออกใบรับรองการฝึกทักษะอาชีพอย่างเป็นทางการ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษาปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, $S.D. = 0.88$) โดยด้านแนวทางการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน การนำไปใช้ในหลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการสำรวจงานอาชีพที่นักเรียนสนใจ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันอย่างไรก็ตามสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมทักษะอาชีพควรอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.53$, $S.D. = 0.60$) แสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ที่ชัดเจนระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาทั้งระบบ โดยควรมุ่งเน้นการอบรมครูเกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลที่เน้นทักษะอาชีพ การขยายเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสฝึกงาน และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในส่วนด้านความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า ด้านที่ต้องได้รับการส่งเสริมมากที่สุด ได้แก่ การสำรวจและวิเคราะห์งานอาชีพที่นักเรียนสนใจ (0.54) รองลงมาคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (0.53) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (0.37) การนำไปใช้ในหลักสูตร (0.36) และแนวทางการวัดและประเมินผล (0.34) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานของ ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ และคณะ (2564) ที่ระบุว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพต้องอาศัยการวางแผนและงบประมาณ การวิเคราะห์ผู้เรียน การนิเทศการเรียนรู้ การจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

1.2 แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ

สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ 1) การบูรณาการทักษะอาชีพในรายวิชาพื้นฐานหรือโครงงานอาชีพ 2) การพัฒนาศักยภาพครูผ่านการฝึกอบรม การนิเทศ ระบบพี่เลี้ยง การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสุกัญญา แซ่ม้อย (2557) ที่เน้นปัจจัยความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ และพัชรา แยมสำราญ กับสุเทพ อ่วมเจริญ (2560) ที่เสนอการพัฒนาวิชาชีพครูผ่านแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นอกจากนี้ สุภากร เมฆขยาย (2564) ยังระบุว่าการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพต้องมีนโยบายที่ชัดเจน การสนับสนุนทรัพยากร และการสร้างเครือข่าย ขณะที่ ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ และคณะ (2564) เน้นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยการพัฒนาครู บรรยากาศการเรียนรู้และการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21

2. ผลการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

โปรแกรมที่พัฒนาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) โครงสร้างกิจกรรม 5) กระบวนการส่งเสริม และ 6) การวัดและประเมินผล โดยมีกิจกรรมหลัก 4 Module ครอบคลุมแนวคิดการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ การบูรณาการกับรายวิชา การออกแบบการเรียนรู้ และการรับรองผลการเรียน ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องจากพัฒนาโดยอ้างอิงแนวคิดและหลักการออกแบบโปรแกรมจากนักวิชาการหลายท่าน เช่น Glaser (1965), Knowles (1980), Barr and Keating (1990) รวมถึงการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ โปรแกรมผ่านการทดสอบ ปรับปรุง และยืนยันความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ เกษรเกศรา (2565) ที่พัฒนารูปแบบบริหารเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและพบว่ามีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในระดับสูงสุด

3. ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพสำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ของครูก่อนและหลังใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะอาชีพ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X} = 18.10$, S.D. = 1.10) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามผลวิเคราะห์ด้วย The Wilcoxon Signed-Ranks Test แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมที่พัฒนาช่วยเพิ่มความเข้าใจของครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพความสำเร็จของโปรแกรมเกิดจากกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ ผ่านการวิเคราะห์ความต้องการ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทดลองนำร่องก่อนใช้งานจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพยง วุฒินันท์ และคณะ (2561) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกลยุทธ์ในการเสริมสร้างทักษะอาชีพของนักเรียน และงานวิจัยของ พัชรา แยมสำราญ และสุเทพ อ่วมเจริญ (2560) ที่พบว่าการพัฒนาวิชาชีพครูช่วยเพิ่มความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างมีนัยสำคัญ

3.2 จากการประเมินของศิษยานุศิษย์และการประเมินตนเองของครูจำนวน 10 คน ใน 3 ครั้ง พบว่าความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผลครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ย

3.45 (S.D. = 0.73) อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50 อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 50 อยู่ในระดับมากที่สุด) ครั้งที่ 2 ค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70 อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด) และครั้งที่ 3 ค่าเฉลี่ย 4.54 (S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 40 อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 60 อยู่ในระดับมากที่สุด) ซึ่งสาเหตุพัฒนาการของครูสะท้อนถึงผลสำเร็จของโปรแกรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักภายใต้การใช้ 3P3Cs ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ และการส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียน ทั้งนี้ การพัฒนาศักยภาพของครูสอดคล้องกับหลักการ HOPE (Hord, et al., 2009) ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนวิชาชีพ (PLC) และแนวทางการนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (Cognitive Coaching) ของ Glickman, et al. (2003) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนผลวิจัยของ ยุพนา สาจาง (2558) ที่พบว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูต้องอาศัยการอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.3 ครูมีความคิดเห็นต่อโปรแกรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.49) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดกิจกรรมขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาครูผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.51) ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.49) และขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.51) อาจเป็นเพราะความคิดเห็นในส่วนมากคิดเห็นว่าโปรแกรมถูกออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของครู ช่วยพัฒนาศักยภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย (2558) ที่ระบุว่า การพัฒนาบุคลากรให้เป็นนักเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องคำนึงถึง นิสัยและพฤติกรรม เจตคติ, ทักษะ และความรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandaranaike and Willison (2009) ที่ชี้ให้เห็นว่าการศึกษามีประสิทธิภาพต้องผสมผสานการเรียนรู้เข้ากับประสบการณ์การทำงานจริง และส่งเสริมโครงการที่กระตุ้นการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในอนาคต

3.4 ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยเห็นควรมีการพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษา สำรวจความสนใจและแบบทดสอบความถนัดทางอาชีพเป็นประจำทุกปี มีสถานประกอบการท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายในหลากหลายสาขาอาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองลงมือทำอย่างต่อเนื่อง และออกไปรับรองการฝึกทักษะอาชีพอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมทักษะอาชีพที่ครอบคลุมหลายมิติจะช่วยพัฒนาทักษะและความมั่นใจในการประกอบอาชีพของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเดินทางพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะอาชีพให้ตอบโจทย์ทั้งความสนใจของนักเรียนและความต้องการของตลาดอาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของแจนเซน (Jansen, 2013) พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกัน ช่วยเหลือกลุ่มวัยรุ่นให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรา แย้มสำราญ และสุเทพ อ่วมเจริญ (2560) พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวของครูที่ได้รับการความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา เช่น แนวคิดชุมชนทางวิชาชีพ การชี้แนะ การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษาได้

1.2 ควรกำหนดเป้าหมายหรือเกณฑ์การประเมินขั้นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนที่มีความพร้อมและบริบทสภาพแวดล้อมไม่เท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพในสถานศึกษา ตามบริบทสถานศึกษาในพื้นที่

2.2 ควรมีการวิจัยหรือศึกษาการสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษามุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษา ซึ่งทำให้นักแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายความสำเร็จได้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความกรุณาและความเมตตาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ เขจรศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกันต์ จันทรา กรุณาให้แนวทาง ข้อคิดและข้อเสนอแนะตลอดการทําวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อควรปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์จนงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

รายการอ้างอิง

- ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย. (2558). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา เขมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ, สุวดี อุปปินใจ และประเวศ เวชชะ. (2564). แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย. วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 6(1), 89-110.

- พัชรา แยมสำราญ และสุเทพ อ่วมเจริญ. (2560). กระบวนทัศน์การพัฒนาวชิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 12(2), 103-115.
- ยุพธนา สาจวง. (2558). การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอลอง จังหวัดแพร่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ยุพยง วุ่นวงษ์, ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์, และราชนันท์ บุญธิมา. (2561). กลยุทธ์การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 14(4), 159-170.
- เยาวลักษณ์ เกสรเกศรา. (2565). การพัฒนารูปแบบบริหารการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านหมากหัววัง อำเภอมือง จังหวัดลำปาง. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 22, (น.335-346), นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตาตาพับลิเคชั่น.
- ศุภากร เมฆขยาย. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร. *คุรุสภาวิทยากร*, 2(2), 93-106.
- สายฝน จันบุตราช. (2562). โรงเรียนขยายโอกาส คือพื้นที่แห่งความหวังสานฝันให้กับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในการศึกษาต่อ. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/saifon/>.
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2553). รายงานการวิจัยการจัดทำฐานข้อมูลอุปสงค์อุปทานกำลังคน เพื่อรองรับการวางแผนพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ระยะที่ 2: คู่มือการใช้งานระบบ LED-X. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2564). *ประชุมชี้แจงการส่งเสริม สนับสนุน การกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับชั้น ม.1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาส* สังกัด สพฐ. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/archives/482970>.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 14. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. อุบลราชธานี: สำนักงานศึกษาธิการภาค 14.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2557). การจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ: โรงเรียนถนนอมราษฎรบำรุง. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 35(1), 100-110.
- Bandaranaike and Willison. (2009). *Work Skill Development Framework: an innovative assessment for work integrated learning*. From: ACEN National Conference 2010, 27 September-01 October 2010, WA, Perth, Australia.
- Barr, T. and Keating, R. (1990). *Principle of Personnel Administration*. New York: McGraw-Hill.
- Dykemen, C., Herr, E.L., Ingram, M.A., Pehrsson, D., Wood, C., & Charles, S. (2001). *A taxonomy of career development interventions that occur in U.S. secondary schools*. Minneapolis, MN: The National Research Center for Career and Technical Education.
- Glatthorn, A.A. (1990). *Supervisory leadership: Introduction to instructional supervision*. Illinois: Scott, Foreman and Company.
- Glaser, R. (1965). Toward a behavioral science base for instructional design. In Robert Glaser (Ed.), *Teaching machines and programmed learning* (Vol.2): Data and directions. Washington, D.C.; National Education Association.
- Jansen, A.N.B. (2013). *Lift Skills that Enable Resilience : A Profile of Adolescents From a Colored Community in Kimberley*. (Doctoral dissertation, University of the Free State).
- Knowles. (1980). *The Modern Practice of Adult Education from Pedagogy to Andragogy*. New York :The Adult Education Company.